

Det globala fisket är 2-3 gånger större än vad som är hållbart för världens hav. Det beror bland annat på det illegala fisket och att stora fiskefartyg fiskar i nya och allt större områden.

22

**Resonera om olika konsekvenser av att fisket i världen ökar.
Utgå från perspektiven i rutan.**

Människa – Natur
Lokalt – Globalt

Lokalt – Globalt

Uppgift 22

Formulering av uppgiften

Resonera om olika konsekvenser av att fisket i världen ökar. Utgå från perspektiven i rutan (Människa – Natur, Lokalt – Globalt).

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven har **grundläggande/goda/mycket goda** kunskaper om samspelet mellan människa, samhälle och natur, och visar det genom att föra **enkla och till viss del/ utvecklade och relativt väl/väluvecklade och väl** underbyggda resonemang om orsaker till och konsekvenser av befolkningsfördelning, migration, klimat, vegetation och klimatförändringar i olika delar av världen.

Bedömningsaspekter och progression

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning elevsvaret

- innehåller relevanta konsekvenser av att fisket i världen ökar.
- innehåller orsakssamband/orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel.
- utgår från olika perspektiv.

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven tar upp en relevant konsekvens av att fisket i världen ökar.	Eleven tar upp olika relevanta konsekvenser av att fisket i världen ökar.	Eleven tar upp olika relevanta konsekvenser av att fisket i världen ökar.
Elevens resonemang innehåller ett orsakssamband. Exempel på ett orsakssamband: <i>Om fisket ökar så riskerar många fiskarter minska eller till och med dö ut.</i> (a → b)	Elevens resonemang innehåller ett orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel. Exempel på ett orsakssamband som förtydligas: <i>Om fiskeindustrin ökar så kommer många fiskarter att utrotas. Om fler arter dör ut så kommer näringskedjan kollapsa vilket innebär att flera djur som är beroende av det utdöda djuret påverkas negativt.</i> (a → b → c)	Elevens resonemang innehåller flera orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel. Exempel på ett orsakssamband som förtydligas: se nivån för C.
Elevens resonemang utgår från ett perspektiv , t.ex. Natur.	Elevens resonemang utgår från olika perspektiv , t.ex. Människa - Natur.	Elevens resonemang utgår från flera olika perspektiv , Människa - Natur, Lokalt - Globalt.

Relevanta konsekvenser kan exempelvis handla om:

- Ett ökat fiske kan försörja många människor då det ger arbetstillfällen. Ett ökat fiske leder dock i längden till mindre fångster och färre jobb då fiskbestånden riskerar att sina.
- Ett ökat fiske leder på sikt till minskade fångster. Det kan i sin tur leda till att den eller de som säljer fisk kan öka sina inkomster då efterfrågan på fisk stiger.
- Rikare länder kan i större utsträckning börja fiska i vatten som tillhör fattigare länder. Det kan även uppstå konflikter om fiskevatten.
- Ett ökat fiske påverkar balansen i näringsväv/näringskedjor. Det påverkar i sin tur den biologiska mångfalden i haven. En minskad biologisk mångfald i haven förändrar havens kapacitet att reglera stora klimatsystem.
- Djurlivet påverkas av ett ökat buller från fiskefartyg.
- Ett ökat fiske ger större bifångst vilket i sin tur uttömmar fiskebestånden än snabbare.
- Fler fiskefartyg, t.ex. trålar som dras på botten skadar bottenmiljöer och korallrev där många arter lever och fortplanter sig.
- Fler fiskefartyg och transporter av fisk ökar risken för oljeutsläpp.
- Ett ökat fiske kan medföra ett ökat illegalt fiske vilket gör att fiskbestånd blir svårare att övervaka.
- Även strandmiljöer påverkas negativt på grund av bränslespill och utsläpp, samt ett ökat svall från fartyg och båtar.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Om vi fiskar med en trålare så förstör vi naturen för att när vi fiskar med en trålare så får vi med fiskar som vi inte äter. Och om vi tar fiskar som vi inte äter, vad gör vi med dem? Fiskarna vi inte äter är ju mat till fiskarna vi äter och om fiskarna vi vill äta inte har något mat så kommer människor drabbas både lokalt och globalt.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven tar upp en relevant konsekvens av att fisket i världen ökar (problem med ökade bifångster). Elevens resonemang innehåller ett orsakssamband (ökat fiske → ökade bifångster). Elevens resonemang utgår från ett perspektiv (Natur). Elevens resonemang kring konsekvenser för människan lokalt och globalt bedöms inte som utvecklat.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Om fiskeindustrin ökar i världen får det konsekvenser för bland annat djurlivet i haven. När de fångar fisk får de med sig fisk som inte används. Den fisken kan vara livsnödvändig för ett annat djur. Småfisk är ofta mat för andra fiskar. Om den försvinner kan det blir svårare för dem att hitta mat, vilket kan leda till att dom dör. Om man fortsätter kommer det slutligen inte finnas någon fisk kvar. Då har man ingen fisk till mat längre. I många länder är fisket en försörjning och om fisken skulle försvinna skulle deras försörjningsmöjligheter även försvinna.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven tar upp olika relevanta konsekvenser av att fisket i världen ökar (biologisk mångfald/näringskedjor störs, minskade försörjningsmöjligheter). Elevens resonemang innehåller ett orsakssamband som förtydligas (ökat fiske → ökad bifångst → rubbade näringskedjor/utrotning av arter). Elevens resonemang utgår från olika perspektiv (Människa – Natur).

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

Det som skadas mest av fiskeindustrin är nog naturen. Trålarna tar inte bara upp fisk som får fiskas utan den förstör också havsbotten vid områden som fiskas ut och växter i havet. Fiskeindustrin tar också upp för mycket fisk vilket leder till att många fiskarter inte hinner föröka sig. Det är också svårkontrollerat för att det finns mycket tjuvfiske som inte följer lagar om fiskekvoter. Folk som bor lokalt runt fisket brukar också vara de som jobbar inom fiskeindustrin. En positiv konsekvens är att då får lokalbor jobb och ofta så söker sig många unga till fiskeindustrin vilket kan täcka arbetslösheten. Många områden runt fisket är helt beroende av fisket, så människor kan påverkas positivt. Globalt så har det varit bråk om fisket, vems havsområden som är vems och hur mycket fisk man ska få fiska upp o.s.v. Det är en negativ konsekvens om fisk tar slut som leder till bråk mellan olika länder.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven tar upp olika relevanta konsekvenser av att fisket i världen ökar (exempelvis biologisk mångfald störs, arbetstillfällen, konflikter mellan länder). Elevens resonemang innehåller flera orsakssamband som förtydligas (ökat fiske → förstörda bottenar/mindre fisk → konflikter mellan länder) samt (ökat fiske → nya arbetstillfällen lokalt → positiv utveckling i områden som domineras av fiske). Elevens resonemang utgår från flera olika perspektiv (Människa – Natur, Lokalt – Globalt).